

גיליון מס'

הדין והדפין

22

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה

2009 חשון תש"ע אוקטובר The Law and its Decisor: Rabbinical Court Decisions in Family Matters

תנאים למתן הגט

סדרי דין

כתובה

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן
THE RUTH AND EMANUEL RACKMAN CENTER
FOR THE ADVANCEMENT OF THE STATUS OF WOMEN
הפקולטה למשפטים אוניברסיטת בר-אילן

יד לאישה
ע"ש מקס מוריסון
בחסות מוסדות
אור תורה סטון
Ohr Torah Stone

פרסום זה התאפשר הודות לתרומתם הנדיבה של עו"ד רומי טייגר (Q.C) ורעייתו אסתר מלונדון, אנגליה
This publication was made possible through the generous support of Mr. Romie Tager, QC, and his wife Esther, London, England

תוכן הענינים

- 3 _____ תנאים למתן הגט
- 7 _____ סדרי דין
- 8 _____ כתובה

דבר המערכת

אין זה סוד שמוסד הערעור אינו מוסד פשוט מבחינתה של ההלכה – משום שברמה העקרונית בית דין אחד אינו יכול לבטל פסיקתו של בית דין אחר – ועל כן ביה"ד הגדול לערעורים זוכה לעתים ליחס בעייתי מצדם של דיינים שונים בבתי הדין האזוריים. בעבר כבר פרסמנו פסקי דין המעידים על יחס זה (ראו, למשל, 'הדין והדיין' 2 עמ' 10), וגם בגיליון הנוכחי מתפרסם פסק-דין (מס' 6) המעיד, בלשונו של ביה"ד הגדול, אודות "מצב בלתי נסבל, שבו פסקי דין של ביה"ד הגדול מושמים לאל" בידי בתי דין אזוריים.

היחס המורכב בין בתי הדין בא לידי ביטוי גם בשניים מפסקי הדין המתפרסמים כאן במדור 'תנאים למתן הגט'. הקוראים את פסקי הדין במדור זה, וכן את פסקי הדין בעניין שהתפרסמו בגיליונות הקודמים, יכולים לחוש בקיומו של דיון מאסיבי בשאלת גבולות יכולת ההתנאה של הבעל במתן הגט. אף בגיליון זה ניתן לראות בפסקי הדין כי כנראה שעמדותיהם של בתי הדין האזוריים ושל ביה"ד הגדול שוררות הן. בעוד שבתי הדין האזוריים, שדבריהם מתפרסמים כאן, סבורים כי זכותו של הבעל להתנות את מתן הגט בקבלת רכוש או ביותור של האשה על זכויות, גם אם מדובר ברכוש ובזכויות המגיעות לה מכח החוק, הרי שבדברי ביה"ד הגדול (פסקי דין 1, 3) מוצגת עמדה שונה. ישנם אל לב שלמרות קביעתו של ביה"ד הגדול בפס"ד מס' 3 הקובע חיוב בגט ואף מציע "להפעיל את אמצעי האכיפה הדרושים בכדי לבצע סדור הגט", בסופו של דבר נאלצת האשה לוותר על דירתה ואף לשלם בעבור הגט.

בעניין זה יש להוסיף כי יותר ויותר מוצאים אנו בבתי הדין הסתמכות על שיטתו השנויה במחלוקת של מהרש"ם לפיה גם בעל הכפוי לתת גט יכול להתנות אותו בתנאים שונים. אף כאן יכולים אנו לראותה בפס"ד מס' 5 בו מציין ביה"ד פסק דין קודם שלו (1-27-5082) בו נידונה שיטה זו. לא מיותר לציין דברים שכתב לאחרונה ביה"ד בנתניה אודות פסיקה זו (בפס"ד 1-21-9707, אותו ניתן למצוא במאגרים משפטיים שונים): "על דברי המהרש"ם הללו נשתברו קולמוסין הרבה והם נידונו בהרחבה לראשונה בביה"ד הרבני האזורי בת"א בראשות הגר"נ פרובר (תיק מס' 1-27-5082) ... ומאז הדברים חוזרים ועולים חדשות לבקרים בבתי הדין הרבניים". אכן, מדובר בגישה שעלתה והתגברה מאד דווקא בשנים האחרונות וקוראי 'הדין והדיין' יכולים לשים אליה לב. על הבעייתיות שבהסתמכות על שיטה זו ועל היותה תופעה חדשה ראו במאמרו של הרב דיכובסקי ב'תחומין' כח, אשר נזכר בדבר המערכת לגיליון 19.

קריאה מועילה,

ד"ר עמיחי רדזינר
עורך ראשי

הדין והדיין

פסקי דין רבניים בנושאי משפחה

The Law and Its Decisor

Rabbinical Court Decisions in Family Matters

גיליון מס' 22 השון תש"ע, אוקטובר 2009

מערכת הדין והדיין

יו"ר מערכת: פרופ' רות הלפרין-קדרי, עו"ד סוזן ווייס
עורך ראשי: ד"ר עמיחי רדזינר
עורכת: עו"ד בת-שבע שרמן-שני
חברי המערכת: עו"ד עדי שניט, עו"ד קרן ארקין-חן,
עו"ד עדי רז

מנהלת ומפיקה: עו"ד עטרה קניגסברג
רכזת מערכת והפצה: דפנה קאהן
יצוב וביצוע גרפאי: הסטודיו של מיכל

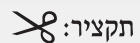
כתובת המערכת:

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן
הפקולטה למשפטים אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן 52900
טל. 03-5318895, פקס. 03-7360499
E-mail: rackman.center@mail.biu.ac.il
www.law.biu.ac.il/rackman.center

סימני הבאת פסקי הדין:

פסק דין מלא:

תקציר:

פסק הדין בחלקו:

ראשי תיבות:

- בזה"ז - בזמן הזה
- בע"כ - בעל כורחו/ה
- ג"פ - גט פיטורין
- דמו"י - דת משה וישראל
- דר"ת - דרבינו תם
- זמ"ז - זה מזו
- חדר"ג - חרם דרבינו גרשום
- טו"ר - טוען/ת רבני/ת
- טו"מ - טענות ומענות
- כ"ש - כל שכן
- לכו"ע - לכולי עלמא
- לפי"ז - לפי זה
- עו"ס - עובדת סוציאלית
- פו"ר - פריה ורביה
- פרש"י - פירוש רש"י
- צ"ב - צאן ברזל
- שאל"כ - שאם לא כן
- שכ"ו - שאר כסות ועונה
- שלו"ב - שלום בית
- חוק"ק - חופה וקידושין

אין במובא כאן משום תחליף לייעוץ משפטי

כל הזכויות שמורות
ISSN 1565-4176

תנאים לחיתוך האט

1. האם ניתן לחייב בעל בגט כשיש נגדו מספר עילות אך הוא מתנה את מתן הגט בהשבת כספים בהם חויב בבית המשפט?

בית הדין הרבני האזורי ירושלים:

הרב חיים ש. רוזנטל - אב"ד

הרב סעדיה שרעבי - דיין

הרב בנימין לוי - דיין

בית הדין הרבני הגדול:

הרב מנחם חשאי - דיין, יו"ר

הרב ציון בוארון - דיין

הרב ציון אלגרבל - דיין

העובדות:

בני הזוג פרודים כשנתיים. האשה הגישה תביעות למזונות ולפירוק שיתוף בביהמ"ש לענייני משפחה, תביעות שהסתיימו בפסק-דין לחלוקת רכוש וחייב במזונות ילדים. ביהמ"ש גם אישר את הסכם הגירושין בין בני הזוג. הבעל הגיש מצידו תביעה לביהמ"ש למתן חשבונות והוא דורש מן האשה להקדיש טיפול את הסכומים בהם נתחייב. האשה תבעה בבית הדין את חיוב הבעל בגט תוך שהיא מעלה מספר עילות: פירוד, מאיס עלי, אינו שומר מצוות ושבתי, אינו זן ומפרנס. הבעל מכחיש חלק מן העילות וקובל על כך שהאשה פנתה לבימ"ש אזרחי ולא לדין תורה. לאחר פסיקת ביה"ד האזורי הגישה האשה ערעור לביה"ד הגדול.

נפסק:

באזורי:

בפנינו התקיים דיון בתביעת האשה לחייב את הבעל בגט והמציאה נימרים קים כרשום בפרוטוקול. הבעל, למעשה, מסכים להתגרש, אלא שיש לו טענות של רכוש, ומסכים להתגרש אחר שהאשה תשלם לו סך כספים שלקחה

ממנו. יש לציין שבני הזוג קיימו דינים בערכאה אחרת ונקבע פס"ד.

האחד: עשו הסכם גירושין וקבל אשור ותוקף של פס"ד של בית משפט.

השני: דנו ברכוש בני הזוג. למרות הכל הבעל טוען שקפחו אותו.

ביה"ד ניהל מו"מ בין בני הזוג, ובפרט עם הבעל, על מנת להביא את התביעה לסיומה, אבל ללא הצלחה.

לאור האמור בפרוטוקולים, ועיון בטענות ונימוקי בני הזוג, אנו פוסקים:

על פי ההלכה מגפ"ת אי אפשר לפסוק שהבעל חייב בגט (למסור גט לאשתו),

אבל מאידך גיסא, השבר הגדול בחיים המשותפים של בני הזוג, ומצד השכל וההגיון לכאורה אי אפשר להחזיר את בני הזוג כימי קדם, על כן מציעים לבני הזוג להתגרש בהסכמה, כפי שגובשה בביה"ד.

בגדול:

בפנינו הגישה האשה ערעור על החלטת ביה"ד האזורי בירושלים מיום י"ט באדר ב' תשס"ח (26.3.08) שהחליט כדלהלן

... על כך נסוב הערעור.

ב"כ המערערת טוענת לביטול החלטת ביה"ד האזורי שקבעה שאין לחייב את הבעל ליתן גט לאשתו. לטענתה, יש מספר עילות לחייב את הבעל לגרש את

אשתו.

א. בני הזוג פרודים משנת 2006.

ב. הכספים חולקו ביניהם עפ"י פסיקה של ביהמ"ש.

ג. טענת מאוס עליה באמתלא מבוררת.

ד. עובר על דת מחלל שבת בפרהסיה.

ה. אינו זן ומפרנס.

מטרתו של הבעל היא סחטנות כספית לכפות על האשה לוותר על גובה מזונות הילדים ולהחזיר לו כספים משותפים שחולקו ביניהם ע"י ביהמ"ש. לכן מבקשת לקבל את הערעור ולבטל את החלטת ביה"ד האזורי ולפסוק שהבעל חייב ליתן גט לאשתו.

ב"כ הבעל טען שאין עילה לחייב את הבעל במתן גט לאשתו. טענות האשה בענין התנהגות קשה של הבעל כלפיה הוכחו על ידי הבעל.

הבעל טוען שהוא שומר שבת. הוא מקבל קצבת נכות ואינו יכול לממן הוצאותיו. לדבריו, האשה לקחה ממנו כספים למעלה מ-150,000 ש"ח. מסכים ליתן גט, אם תוותר על מזונות הילדים, ותחזיר לו הכספים שלקחה.

ב"כ הבעל מבקש לדחות את הערעור.

מן החומר שלפנינו עולה כי בני הזוג חיים בפירוד וקיים משבר עמוק בחיי הנישואין שלהם שלא ניתן לגישור, ואין כל סיכוי שהם יחזרו לחיות יחד, ואין מנוס מלהפריד זה מזה בגט. וכן אמר ב"כ הבעל בדיון בביהמ"ש ביום 26.4.07.

ברור לנו מספר חדשים שהזוגיות נגמרה, ואין מנוס כנראה מפירוד. האשה הגישה לביהמ"ש תביעות למזונות ופירוק השיתוף ניתנו פסקי דין.

הבעל הגיש לביהמ"ש תביעה למתן חשבונות והענין מתקדם.

לאור האמור שבני הזוג חיים בנפרד תקופה ממושכת, והרכוש חולק ביניהם והבעל אינו עובד עקב נכותו ומקבל קצבת נכות שאינה מספקת לפרנס את הבית והמשפחה, וגם הבעל מסכים ליתן גט לאשתו בכפוף שתוותר על מזונות הילדים ותחזיר לו כספים של-

קחה ממנו. תביעת הכספים של הבעל מתבררת בביהמ"ש. אשר על כן, לדעתנו נו בנדון זה אין הבעל יכול להתנות את מתן הגט בסיום ההליכים בביהמ"ש לכן נראה לקבל את הערעור ולפסוק שהבעל חייב ליתן גט לאשתו.

לכן אנו פוסקים:

א. הערעור מתקבל.

ב. הבעל חייב ליתן גט לאשתו.

(-) הרב מנחם חשאי

מצטרף למסקנת עמיתי הרה"ג מנחם חשאי. יחד עם זאת נראה לי שיש לקיים דיון הוכחות נוסף בדיון באזורי בנוגע לטענה שנטענה שהבעל חי עם אשה אחרת והוכחות בנוגע לטענות המהוות עילה לכפיית גט באם רצונה של האשה לכפות את הבעל לגט.

(-) הרב ציון אלגרבל

מצטרף.

(-) הרב ציון בוארון

לאור האמור לעיל מוחלט כנ"ל.

תיק מס' 1-21-028134930 באזורי: ניתן ביום י"ט אדר ב' תשס"ח (26.3.08)

בגדול: ניתן ביום כ"ה אלול תשס"ח (25.9.08)

הופיעו: עו"ד לילי הורוביץ (לאשה) עו"ד יעקב שמשי (לבעל)

2. התנאי לפיו האשה תוותר על תביעתה בנוגע לזכויות הפנסיה של הבעל בכדי לקבל גט הוא תנאי סביר.

בית הדין הרבני האזורי פתח תקוה:

הרב משה אוחננה – אב"ד
הרב דוד מלכא – דיין
הרב יגאל לור – דיין

העובדות:

הצדדים פרודים מזה מספר חודשים. התביעות הרכושיות ההדדיות של הצדדים נידונו בביהמ"ש לענייני משפחה והרכוש חולק, פרט לזכויות הסוציאליות שביהמ"ש טרם נדרש להן. האשה הגישה תביעת גירושין ואילו הבעל מתנה את מתן הגט בויתור האשה על זכויות הפנסיה שצבר.

נפסק:

א. בנידון שלפנינו האשה פתחה תיק גירושין ביום ... וביום ... נסגר התיק מינהלתית בהעדר פעילות.
ב. האשה חידשה את תביעתה לגירושין ביום ... לכתב התביעה צורף פס"ד של כבוד השופט צבי ויצמן מביהמ"ש למשפחה בכפ"ס. במסגרת ההליכים בביהמ"ש למשפחה תבעה האשה פסיקת מזונותיה, מתן סעד הצהרתי לזכויותיה ברכוש המשותף, נקיטת סעדים לפי סעיף 11 לחוק יחסי ממון ולפירוק שיתוף בדירת בני הזוג.
הבעל הגיש מכנגד תביעה רכושית בה ביקש לקבוע, שדירת המגורים וכספי הפיצויים שקיבל מהמל"ל בגין תאונת עבודה, אינם חלק מהרכוש המשותף.
ג. ביהמ"ש קיבל את תביעת האשה ופסה"ד ניתן ביום ..., במסגרתו ניתן צו לפירוק השיתוף בדירה, צו לפירוק השיתוף בחשבונות בנק וחשבונות חס"כ כון מכל סוג שהוא הרשומות ע"ש בני הזוג. עד לפירוק השיתוף חויב הבעל לשאת במחצית מהוצאות אחזקת הבית ובמחצית הוצאות רפואיות חריגות.
ד. בהתאם לפסה"ד ניתנו ע"י ביהמ"ש פסיקות מתאימות וב"כ בני הזוג מונו לכונסי נכסים מיום ...
ה. בני הזוג מזה כשמונה חדשים גרים במקומות מגורים נפרדים.
ו. העולה מן האמור כי האשה הזניחה את תביעתה הראשונה לגירושין והמתניה לסיום ההליכים הרכושיים

3. חיוב אשה בויתור על זכותה בדירת 'עמידר' ובתשלום לבעלה האלים לצד רך קבלת הגט. זאת למרות הוראת ביה"ד הגדול להפעלת סנקציות כלפי הבעל.

בית הדין האזורי באר שבע:

הרב אליהו אברג'יל – אב"ד
הרב אליהו הישריק – דיין
הרב צבי בירנבאום – דיין
הרב יגאל לור – דיין
הרב ציון לוז (אילו) – דיין

בית הדין הרבני הגדול:

הרב שלמה דיכובסקי – דיין, יו"ר
הרב עזרא בר שלום – דיין
הרב ציון בוארון – דיין

העובדות:

במקרה זה התקיימו במשך יותר משנתיים מספר דיונים בביה"ד האזורי (בו התחלפו בינתיים שניים מהדיינים) ובביה"ד הגדול. להלן יובאו פסקי הדין המרכזיים בפרשה זו.
מדובר בנישואין שניים של שני הצדדים. לצדדים דירה משותפת של חברת 'עמידר'.
בתביעתה ביקשה האשה לכפות את הבעל בגט בשל אלימותו כלפיה, בגינה נאסר לשישה עשר חודשים. מנגד טען הבעל כי האשה בגדה בו. בנוגע לדירה, הסכימה האשה לותר על זכותה בדירה לצורך קבלת הגט.
בהחלטה הראשונה קבע ביה"ד כי בשל טענת הבעל שהאשה אסורה עליו, דבר שלא הוכח עדיין, הוא חייב לגרשה. בנוגע לבקשת האשה לכפות על הבעל לגרשה, פנה ביה"ד לביהמ"ש בבקשה לקבל את מסמכי התיק הפלילי וקבע תאריך לסידור גט.
לאחר שקבלה האשה ייצוג משפטי והובהר לה כי אינה יכולה לוותר לבעל על דירת 'עמידר', שכן על פי מדיניות החברה הדירה נותרת להורה המחזיק בילדים, חזרה בה האשה מהסכמתה.

נפסק:

אזורי (הרבנים אברג'יל והישריק, כ"ה תמוז תשס"ז, 11.7.07):
לאחר שמיעת דברי בני הזוג, והואיל ויש החלטה של ביה"ד מתאריך 09.05.07, בהסכמת האשה שמוותרת על חלקה

שניהלה במקביל בביהמ"ש. רק לאחר שהדירה נמכרה וכל צד גר במקום נפרד, ופורק השיתוף בחשבונות הבנק חידשה האשה תביעתה לגירושין ביום ...

ז. בדיון לפנינו הבעל אמר שהוא מסכים להתגרש אולם אינו מסכים ליתן לאשה שום דבר מזכויות הפנסיה שלו, הואיל ואלה אמורים לשמש לפרנסתו לעת זקנה ואין מדובר בסכום גדול.

ב"כ האשה טען שביהמ"ש התיחס בפס"ד הנ"ל בסעיף 14 לזכויות הסוציאליות והפנסיוניות של בני הזוג.

אולם שם בפסה"ד נקבע: "כיון שטרם פקעו נישואי בני הזוג הרי שבכל הקשור לשאר פרטי רכושם וזכויותיהם של בני הזוג לרבות זכויותיהם הסוציאליות והפנסיוניות, אין לקבוע בשלב זה את איזונם וחלוקתם".

ח. לא נשמעו בפנינו טענות שיש בהן משום עילה לחיוב הבעל בגירושין. כאמור לעיל האשה הזניחה את תביעתה מלפני כשלוש שנים ולא הופיעה אף לדיון ראשון, וחידשה תביעתה רק לאחר סיום ההליכים בענייני הרכוש בביהמ"ש וחלוקת הרכוש בעין בפועל.

מאידך הבעל הסכים ליתן לאשה ג"פ אלא שהוא מתנה זאת בויתור האשה על טענתה לזכויות בזכויות הפנסיוניות.

ט. לאור האמור הבעל מסכים ליתן ג"פ, הרכוש בעין חולק בין בני הזוג ע"פ פסה"ד של ביהמ"ש ובפועל יש לאשה כתוצאה מחלוקה זו דירה משלה וקיבלה חלקה בכספים ובחסכונות שנצברו לבני הזוג.

זאת ועוד ב"כ האשה הודה בפנינו שלאשה לא נצברו זכויות ועיקר הזכויות נצברו לבעל.

י. בנסיבות אלה לא ניתן מבחינה הלכתית לחייב את הבעל ליתן ג"פ כאשר הוא מסכים ליתן ג"פ בתנאי סביר. ביה"ד הציע לבני הזוג להגיע להסכמה לענין זה, ואף הציע לבני הזוג הצעת פשרה.

יא. ביה"ד מורה לבני הזוג ובאי כוחם לנהל מו"מ לענין הזכויות הפנסיוניות. כאשר יודיעו בני הזוג על הגעתם להסכם יקבע מועד לסידור ג"פ.

תיק מס' 050817956-21-2
ניתן ביום כ"ח חשוון תשס"ט (26.11.08)
הופיעו: עו"ד שאול דחבש (לאשה)
עו"ד משה שפירא (לבעל)

בדירת עמידר בבאר שבע לטובת הבעל, ועתה חוזרת בה, ולא עוד אלא, רוצה גם חלקו של הבעל, דבר שלא יעלה על השכל, אפילו הפשוט, ולכן עליהם לברר דבר זה בחברת עמידר, אולי יסייעו בידם בדבר זה. מ"מ, אם לא, על האשה לקבל החלטת ביה"ד שנכתבה בהסכמתה תה ולקבל גט פיטורין, ואין מקום לכ"פיה באשר הבעל מסכים לתת גט עם קיום ההחלטה הנ"ל.

מאחר והאשה אינה רוצה בו בשום אופן, ולא עוד אלא, דרכה הגיע לבית הסוהר, הרי לא יעלה על הדעת שאותו שונאת וכספו אוהבת. לכן, ביה"ד מבטל פסק דין למזונות האשה החל מהיום 11.07.07.

גדול:

(כ"א טבת תשס"ח, 30.12.07):

הערעור בתיק זה נסב על החלטת בית הדין האזורי מיום..., שבה קובע בית הדין, כי אין מקום לכפיית גט על המ-שיב, משום שהאשה הסכימה להעביר לו את חלקה בדירת "עמידר", בתמו-רה לגט. בית הדין כותב, שחזרת האשה מהסכמתה הנ"ל, אינה מאפשרת כפיית גט. על כך הערעור.

בני הזוג נשואים בנישואין שניים. לכל אחד ילדים מנישואיו הראשונים - להם עצמם אין ילדים משותפים. הבעל שפוט לששה עשר חודשי מאסר, בגין אלימות קשה נגד האשה. בחוות דעת של עובד סעד בשירות בתי הסוהר מתאריך... נאמר, כי האסיר התבטא כלפי אשתו: "אני אתנקם בה, אני ארצח אותה". עובד הסעד כתב בחוות דעתו: "אבק-שכם לעדכן את האשה, אודות שחרורו בתאריך... כמו כן, לתמוך ללוות ולסייע לאשה ככל הנדרש".

מדובר איפוא, בסכנת חיים מוחשית לאשה, המוגדרת כקורבן עתידי. אין ספק שחיוב הגט ברור לחלוטין. כאשר מדובר באלימות קשה, שביניה נשפט הבעל למאסר, וכאשר מדובר בסכנת חיים ל"קורבן הפוטנציאלי", יש לעשות את כל הדרוש לאכיפת גט.

שני בני הזוג אינם חפצים זה בזה. לטע-נת הבעל, מתגוררת האשה בבית המג-רים, יחד עם אדם ובוגדת בו בפרהסיה. לדבריו, מאחר והאשה ויתרה על חלקה בבית, על כן התנאי למתן גט, הוא הע-ברת הבית לרשותו והוצאת צו הרחקה כנגד האשה.

בית הדין האזורי קיבל את עמדת הבעל

שלא לנקוט צעדי אכיפה, היות והאשה חוזרת בה מהסכמתה להעברת דירת המגורים לבעל.

הדברים אינם נראים לנו. ראשית, ספק גדול אם הסכמת האשה להעברת הדירה לבעל נעשתה מרצון חופשי. הבעל נשפט על אלימות קשה, והוא ממשיך לאיים על האשה ברצח. אלו נסיבות, שאינן מאפשרות הסכמה מדעת ומרצון חופשי.

שנית, מדובר בדירת "עמידר". הדירה אינה שייכת לאף אחד מהם. לחברה יש את הקריטריונים שלה לקביעת החזיק בדירה לאחר הגט. לא בית הדין הר-בני, ולא כל גורם אחר, יכול להתערב במדיניות החברה בנידון. הסכם בין בני הזוג לא מעלה ולא מוריד, באם הוא מנוגד למדיניות החברה. לכן, אין מקום להתפס להסכמת האשה, באם יתברר, שהחברה אינה מאשרת את ההסכם.

הצענו לבני הזוג, כי יבוצע גט לאלתר, והאשה תעזוב את הדירה עם סידור הגט, באופן שהדירה תשאר פנויה לח-לוטין. לאחר סידור הגט, יקויים דיון בבית דינו, בנוכחות נציג מוסמך של חברת "עמידר", בכדי לקבוע את גורל הדירה. באת כח האשה הסכימה לכך, הבעל סירב.

מן האמור עולה, שיש מקום לערעור. המשיב חייב בגט, ויש לנקוט נגדו את האמצעים האמורים בחוק, בכדי שהגט יבוצע. ההסכם בעניין הדירה, אינו ענין לבני הזוג, אלא לחברת "עמידר", שת-פעל בהתאם לכללים הנקוטים בדירה. הערעור מתקבל.

פסק דין זה ניתן ברוב דעות.

אזורי:

(הרבנים אברג'יל ולוז, כ"ג אדר ב' תשס"ח, 30.3.08):

העובדות:

הבעל הביא קלטת שצולמה על ידי חוקר פרטי, ובה נראה גבר זר גוהר על אשה. החוקר טען כי מדובר באשה והאשה טענה כי מדובר בבתה.

נפסק:

"אשר ע"כ אין ספק שגבר זר נכנס ויוצא מן הבית וגם נשאר בבית כל הלילה הרי אין ספק שכיעור הקרוב לזנות הוא והואיל והאשה הצהירה בבית הדין שמוותרת על זכות חלקה בדירת עמידר... ובי"ד החליט שאין מקום

לכפות על הבעל גט באשר הבעל מסכים לתת גט אם תקיים האשה החלטת בית הדין, אשר על כן הואיל והאשה ויתרה על זכות חלקה בבית ויצאה החלטה כנ"ל ולא עוד אלא מביאה אדם זר לבית ללא בוושה הרי אם כן, על האשה לעזוב הבית הנ"ל וביה"ד מוציא צו האוסר על שני בני הזוג, הבעל והאשה להיות בבית הנ"ל עד לברור סופי בדיון שיתקיים בבית המשפט ובסיום הנ"ל יודיעו בני הזוג לבית הדין ויוזמנו".

גדול:

(הרב דוכובסקי, ט"ו סיון תשס"ח, 18.6.08):

בתיק זה קבע ביה"ד האזורי, ביום כ"ג באדר ב' תשס"ח כי מדובר במצב של כיעור קרוב לזנות מצד האשה, ויש לסדר גט מיד.

הבעל מוכן לתת גט, אלא שדורש את הדירה שבה מתגוררים בני הזוג - דירת עמידר. אכן, האשה ויתרה על זכותה בדירה הנ"ל, וביה"ד אמץ את הויתור וקבע שהדירה תמסר לבעל.

ביה"ד האזורי החליט שאין מקום לכ-פות גט על הבעל כאשר מסכים לתת גט אם האשה תקיים את ההחלטה להעב-רת הדירה אליו.

קבלנו הודעות משני בני הזוג. בהודעת האשה הובאה החלטת ביהמ"ש למש-פחה, ובה הודעת חב' עמידר, שמדי-ניות משרד השיכון היא שדירת עמידר נשארת להורה שאצלו הילדים, במידה וישנם ילדים קטינים.

זה אכן המצב. לבני הזוג ילדים ביניהם קטינה אחת. אם אכן החלטת חב' עמי-דר בנדון זה, כי הדירה תשאר לאשה, הרי ויתורה על זכות בדירה אינו תופס. יש לזכור, שעמידר הוא הבעלים החוקי של הדירה.

בני הזוג גרים בדירה בשכירות בלבד. חב' עמידר זכאית לקבוע את המדיניות הנראית לה ביחס להשכרת הדירות. אף אחד מן הצדדים אינו בעה"ב על הדירה ואינו יכול להתנות תנאים או לסחור בה.

בנסיבות אלו, יש כאן עשית סחורה בפרתו של חברו, ואין מקום לקביעת ביה"ד האזורי בנידון, להמנע מצע-די אכיפה כלפי הבעל סרבן הגט בגין ויתורה של האשה על הדירה.

ע"כ, יש למנוע את פנויה של האשה מדירת המגורים.

יחד עם זאת, יש לעשות הכל לסדור גט

בין בני הזוג ולהפעיל את אמצעי האכיפה הדרושים בכדי לבצע סדור הגט.

אזורי:

(הרבנים אברג'יל, בירנבאום, הישריק, י"ז סיון תשס"ט, 9.6.09):

[העובדות:

האשה נאלצת להסכים לדרישות הבעל להלן הסכם הגירושין:
אנו החו"מ מסכימים להתגרש זמ"ז בג"פ כדמו"י מרצוננו הטוב כדלהלן:
א. דירת עמידר הרשומה על שם שני בני הזוג תעבור לרשות הבעל בלבד והאשה תחתום על כל המסמכים הדרושים לשם כך. האשה מוותרת על זכויותיה בדירה ללא תמורה, תמורת קבלת גט.
ב. כל צד ישא בחובותיו הוא.
ג. החובות שהצטברו על הדירה כגון ארנונה, חשמל, מים עד מתן הגט יחולו על האשה.
ד. עם מתן הגט האשה תעזוב את הבית. האשה מצהירה שהבית ריק.
ה. האשה מוחלת על כתובתה מיום מתן הגט.
ו. בני הזוג מצהירים: קראנו את ההסכם, הבנו אותו וחתמנו עליו מרצוננו הטוב והחופשי.
ההסכם קיבל תוקף פס"ד בביה"ד הרבני האזורי ב"ש ביום י"ז סיון תשס"ט 09.06.09.

הערה: מפרוטוקול הדיון עולה שלאחר כתיבת הגט וטרם מסירתו הודיע הבעל שהוא מעוניין להפר את ההסכם. הוא דורש מהאשה 40,000 ש"ח לצורך תשלום לחוקר הפרטי שעקב אחריה ומודיע שלא יתן את הגט ללא תשלום. ב"כ האשה מבקשת מביה"ד לדחות דרישה זו של הבעל והטיל עליו צווי הגבלה לאור פסיקת ביה"ד הגדול. הבעל מודיע שהוא רוצה לחזור לכלא ולא מוכן לתת את הגט עד שישוחרר. האשה מודיעה שאם כך, היא מבקשת מביה"ד להשיב לה דירתה, לדבריה: "אם אני אמות, אני אמות בבית שלי". לאחר שהדיינים משוחחים עם שני הצדדים מסכימה האשה לשלם סכום של 300 ש"ח לחודש לבעלה, ובסה"כ 5000 ש"ח. בסיום הפרוטוקול כתוב: "ביה"ד עורך לצדדים נספח להסכם הגירושין. הצדדים חותמים על ההסכם מרצונם החופשי והטוב".

תיק מס' 1-21-016960767; תיק מס' 023705346-29-1
ההחלטות השונות ניתנו בין כ"א אייר תשס"ז (9.5.07) ל-י"ז סיון תשס"ט (9.6.09).
הופיעו: טו"ר שולמית וולפיש (לאשה)

פסק דין זה רלוונטי גם למדור סדרי דין

4. פרידה ממושכת איננה מהווה עילה לחיוב בגט; זכותה של אשה לסרב להתגרש כדי להמשיך וליהנות מהטובות כלכליות.

בית הדין הרבני האזורי חיפה:

הרב **מנחם חשאי** - אב"ד

הרב **דב דומב** - דיין

הרב **דוד לבנון** - דיין

העובדות:

הצדדים נשואים כדמו"י משנת 1945. הבעל הגיש תביעה לחייב את האשה בגט בטענה שהם חיים בנפרד תקופה ארוכה (8 שנים), הרכוש ביניהם כבר חולק, ואין כל סיכוי לחזור לשלו"ב. האשה טענה כי הבעל עזב את הבית, יש לו נשים אחרות, וכי היא מסכימה להתגרש בתנאי שיקיים את התנאים הממוניים שבפסק-דין הבוררים שמונו לדון בענין.

נפסק:

התקיימו מספר דיונים ביה"ד ניסה להביא את בני הזוג להגיע לפשרה אולם כל אחד דבק בעמדתו. ביה"ד החליט כי על בני הזוג להגיש סיכומים בכתב ואכן הוגשו סיכומים בכתב.

לאחר שמיעת טו"מ בני הזוג וב"כ ולאור החומר שבתיק ובכתבי הסיכומים של ב"כ בני הזוג ביה"ד מחליט לדחות תביעת הבעל לחייב את האשה לקבל גט מהנימוקים הבאים:

בתאריך 1.7.86 ניתן פסק דין בוררים שקבע חלקות הרכוש של הזוג במסגרת חיים בנפרד.

בפסק הבוררים סעיף 8 לפסק דין נכתב: "...על מר ... להבטיח לאשתו את כל זכויותיה כאשת חבר אגד, על כל ההטבות המובטחות לאשת חבר".

כמו כל על מר ... לספק לאשתו ... הוא הדין להבטחת זכויות הפנסיה שלו, אם חלילה ילך לבית עולמו.

לאור האמור בפסק הבוררים עולה כי

בני הזוג הסכימו במשותף לחיות בנפרד רד מבלי להתגרש זמ"ז בגט. ולכן בפסק הבוררים התחייב הבעל...להמשיך ולספק לאשתו כל ההטבות המוקנות לאשת חבר.

כך למרות שהם חיים בנפרד היא ממשיכה להיות אשתו כדי לזכות בכל ההטבות המוקנות לה כאשת חבר ואם האשה תתגרש מבעלה לא תהא זכאית לכל ההטבות המוקנות לאשת חבר, ולכן מאחר ובני הזוג חיים בנפרד משנת 1986 ובכל התקופה הנ"ל הבעל לא הגיש תביעה לגירושין, לכן אין אנו מבינים מה הסיבה שהביאה אותו להגיש תביעה לגירושין. אין אנו מוצאים שום עילה בתביעתו שיש בה כדי לחייב את האשה לקבל גט. בזה שהם חיים בנפרד תקופה ארוכה אין זו עילה כדי לחייב את האשה לקבל גט משום שהם בחרו בדרך זו של חיים בנפרד ללא גרו"שין, כאשר התנאים הממוניים הנובעים מקשר הנשואין וכל ההטבות המוקנות לאשה כאשת חבר תמשיך לקבל גם כאשר הם חיים בנפרד. מאידך אם תקבל גט כל ההטבות נפקעות. לאור כך ביה"ד מחליט לדחות תביעת הבעל לגרושין.

תיק מס' 1-21-005470158
ניתן ביום י"ט תמוז תשנ"ה (17.7.95)

5. דחיית תביעתה של אשה להתגרש, למרות שברור כי גם הבעל רוצה בגירושין, משום שהיא דורשת את זכויותיה מכח החוק

בית הדין הרבני האזורי תל אביב:

הרב **נחום פרובר** - אב"ד

הרב **שלום ביבי** - דיין

הרב **בנימין אטיאס** - דיין

העובדות:

כשלוש שנים וחצי קודם להחלטה זו, דחה ביה"ד את תביעת האשה לגירושין, כאשר הוא מציין כי במועד פסה"ד הצדדים התגוררו בדירה אחת, ללא קשר ביניהם.

שנה קודם לפסה"ד הגישה האשה בקשה לדיון נוסף בתביעתה וביה"ד נעתר לבקשה.

בדיון טענה האשה כי, זמן קצר לאחר שנדחתה תביעתה לגירושין, עזב הבעל

7770

6. מעמדה של הוראת בית הדין הגדול
בעיני בית דין אזורי

בית הדין הרבני הגדול:

- הרב שלמה דיכובסקי - דיין, יו"ר
- הרב ציון בוארון - דיין
- הרב אברהם שינפלד - דיין

העובדות:

לפני אחת עשרה שנה קבע בית הדין הגדול, שהאשה חייבת בגט וכתוצאה מכך אין מקום לפסיקת מזונות. למרות זאת, בית הדין האזורי פעל בכל דרך על מנת שפסק הדין לא ימומש.

נפסק:

בית הדין האזורי הפליא לעשות בפל-פול הלכתי, כדי להוכיח שהאשה אינה חייבת בגט, וזכאית למזונות. אולם, מה נעשה, וביה"ד קבע במפורש לפני אחת עשרה שנה (ביום... תשנ"ז), כי האשה חייבת בגט. ברור, שכתוצאה מחיוב הגט, אין מקום לפסיקת מזונות. לצערנו, ביה"ד האזורי עשה את כל מה שאפשר ולא אפשר בכדי שפסק דינו של ביה"ד הגדול לא ימומש. הדבר מחייב התייחסות של מערכת בתי הדין והער-מדים בראשה, למצב בלתי נסבל, שבו פסקי דין של ביה"ד הגדול מושמים לאל.

אין מנוס מביטול פסק דינו של ביה"ד האזורי, וקביעה כי האשה חייבת בגט, והבעל אינו חייב במזונותיה כלל ועיי-קר.

הבעל ישליש גט, ועל האשה לקבלו תוך 30 יום.

אם לא תאבה, ינתן לו היתר נישואין, לאחר שימלא את הפרוצדורה המקוב-לת.

- (-) הרב שלמה דיכובסקי
- (-) הרב ציון בוארון
- מצטרף למסקנת הדברים.
- (-) הרב אברהם שינפלד

קרונוט שצטטנו לעיל והוסכם ביניהם שערך הדירה יקבע ע"י שמאי מקרק-עין והבעל טוען שע"פ הסכמות אלו מוכן להתגרש. המעכב בפועל את בני הזוג מלהתגרש זאת טענת ב"כ האשה שיש לשתף את האשה בפיצויים שקי-בל הבעל ממקום עבודתו וכן לשתפה במחצית ערך הרכב שקיבל ממקום עבודתו, כוונת ב"כ האשה שמגיעים לאשה זכויות מהבעל ע"פ "חוק יחסי ממון". אולם זכויות אלו שאליהם טר-ענת ב"כ האשה, לא מגיעים לאשה ע"פ דין תורה.

והנה כבר כתבנו והוכחנו בכמה פס"ד כי אף במקום שהבעל חייב לתת גט, אם הבעל מוכן לתת את הגט אלא שמבקש לקבל ברכוש ובזכויות את כל מה שמגיע לו ע"פ דין תורה והאשה מסרבת, אין לחייבו בגט ויש לעכב את החיוב. והבאנו הוכחות וראיות מהמהרי"ק שורש ק"ב ומשור"ת שיבת ציון שאלה צ"ו ומשור"ת מהרש"ם חלק ה' סימן ס' ומשור"ת אגרות משה אה"ע סימן קי"א. [עייני בנימוקים לתיק מס' 1-27-043255082 ועייני במה שכתבנו שם באריכות. וכן עייני מה שכתבנו שם על מה שמובא בשור"ת מהרשד"ם סימן מ"א שכתב שם שאפי' אותם שאמרו חכמים במשנה בפ' המדיר ואלו שכופין מוכה שחין וכו' אם ירצה הבעל לגרש אלא שמבקש להטיל תנאי שנקל לקיים אין לכופם לגרש].

על כן גם במקרה שלפנינו שהבעל מוכן להתגרש, ומה שמעכב את הגט אלו תביעות האשה לשתפה בפיצויים ורכב, שע"פ דין תורה לא מגיעים לאשה, אין לחייב את הבעל בגט ויש לדחות את תביעת האשה.

לאור הנ"ל פוסק ביה"ד כדלהלן: דוחים את תביעת האשה.

תיק מס' 1-21-054331665

ניתן ביום ל' סיון תשס"ח (3.7.08)

הופיעו: טו"ר דבורה בריסק "יד לאשה"

(לאשה) עו"ד מנחם גירון (לבעל)

הערה: לפסיקת בית הדין הגדול בערעור שהוגש על תיק 5082 הנזכר בפסה"ד ראו:

<http://www.rbc.gov.il/judgements/docs/86.doc>

את הבית לטובת אשה אחרת, כי שני-תיים קודם לעזיבתו כבר ישנו הצדדים בחדרים נפרדים וכי אין סיכוי לחזרה לשלום בית.

הבעל הודה כי עזב את הבית, אך לטע-נתו שכר דירה אצל אשה אלמנה שהיתה ידידה ולא יותר, והיום הוא גר אצל חברים. כמו כן, הבעל סיפר שהזמין את אשתו למקום עבודתו ושוחח עמה, וכי הוא חושש לחזור הביתה ללא צו של ביה"ד שמורה לאשה לקבלו בחזרה.

בדין נוסף חזר הבעל ואמר שהוא רוצה שלום בית אך מסכים להתגרש בתנאים הוגנים. הצדדים הגיעו להסכם. לאחר מכן טענה ב"כ האשה כי הערכת שווי הדירה לא הוסכמה וכי יש נושאים נר-ספים שלא נידונו: פיצויי הבעל ממקום עבודתו, רכבו וכו'.

נפסק:

ביה"ד מבהיר בזה כדלהלן:

על פני הדברים נראה שכיום הבעל לא מעוניין באשה, וכל דבריו על שלום בית הם מהשפה ולחוץ. הבעל עזב את הבית מלפני כשנתיים וחצי, הבעל התגורר עם אשה אחרת במשך כשנה וחצי, טענת הבעל שכל הקשר שלו עם אותה אשה זה קשר של ידידות בלבד, אינה מת-קבלת.

כמו"כ הבעל סותר את דבריו [בנו-גע לביתה של האשה אצלה דר]... עוד סתירה נמצאת בדברי הבעל [בנוגע לנ-סיבות שכירתו את החדר אצל אותה אשה]...

ובשור"ת הרשב"א ח"א סי' רל"ז, וב-מיוחסות להרמב"ן סי' קל"ג, כתבו כד-להלן: "ונמצא במקצתן שקרן ולפיכך שוב אינו נאמן בכל מה שיטעון עליה שכך עונשו של בדאי שמחזיקין טענותיו בשקר".

כמו"כ הבעל טען לפני ביה"ד כי "האשה יוצאת עם אחרים ושום דבר לא מפ-ריע לה"... אכן בהמשך לשאלת ביה"ד אמר הבעל שלא יודע, אבל עצם העלאת העניין מראה שהבעל אין רצונו באשה.

כתוצאה מהנ"ל על פני הדברים יש לקבל את טענת ב"כ האשה כי בני הזוג אינם מעוניינים בז"ז ויש לחייב את הבעל בגט כמופיע ברבנו ירוחם ספר מישרים חלק שמיני נתיב כ"ב.

ואולם אין אנו צריכים לקבוע מסמרות בנושא זה וכפי שנבאר:

בני הזוג שניהם מסכימים להסכם הע-

לאור האמור לעיל מוחלט כנ"ל.

תיק מס' 1-22-2005229255
ניתן ביום כ' אדר א תשס"ח (26.2.08)

5מדור זה ראו גם פסק הדין 3.

כתובה

7. קבלת תביעת אשה לגירושין וחייב הבעל בסכום כתובה גבוה ובפיצויים, זאת בשל בגידתו ואי מילוי חובותיו; עילת 'רועה זנות' והשלכותיה; היחס בין חלוקת הרכוש ותשלום הכתובה.

בית הדין הרבני האזורי נתניה:

הרב מיכאל עמוס - אב"ד
הרב שניאור פרדס - דיין
הרב אריאל ינאי - דיין

בית הדין הרבני הגדול:

הרב אברהם שרמן - דיין, יו"ר
הרב ציון אלגרבלי - דיין
הרב יוסף הייזלר - דיין

העובדות:

בני הזוג פרודים במשך 4 שנים בעקבות נטישתו של הבעל את הבית. הצדדים הגישו בהסכמה בקשה לאישור הסכם גירושין, בקשה שנסגרה בעקבות מחלוקת שפרצה בין הצדדים בנוגע לבעלות בדירת המגורים. כשנה לאחר מכן הגישה האשה תביעת גירושין, מזונות וכתובה. הבעל מצידו טען שהוא מעורב ניין בשלו"ב. במקביל להליכים בבית הדין, הגיש הבעל לבית המשפט לענייני משפחה תביעה לפירוק שיתוף ודמי שימוש ראויים בדירת המגורים.

בית הדין האזורי:

✂ נפסק:

הוגשה לפנינו תביעת גירושין, מזונות וכתובה ע"י האשה באוגוסט 2006.

לצדדים שלושה ילדים קטינים. תולדת התביעות היא תוצאה של סגירת תיק "אישור הסכם גירושין" שנפתח בהסכמה ע"י בני הזוג בשנת 2005. בעקבות ויכוח בעניין דירת המגורים במהלכו הבעל זועם, צועק ומקלל את אשתו, נסגר התיק ע"י ביה"ד.

בדיון הראשון שהתקיים בתביעת הגירושין של האשה, בו הצדדים לא היו מיוצגים, הודה הבעל ש"פשוט הייתי הולך לנשים אחרות, כאשר יצרי גבר עלי". מנגד טענה האשה "אחרי כל כך הרבה אכזבות איני יכולה לחזור אליו... אני יוצאת פגועה מ'הסיפור'".

הצדדים הודו בדיון שהתקיים במאי 2005 שהם גרים בנפרד שלוש שנים, כלומר במועד הדיון הראשון בתביעת הגירושין של האשה הצדדים כבר היו פרודים ארבע וחצי שנים.

טענות הבעל לשלו"ב נדחו ע"י ביה"ד מכל וכל, מהסיבות הבאות: (א) הבעל עצמו הגיש בקשה מוסכמת לאישור הסכם גירושין שהדיון בה הופסק בגלל אי רצון האשה להסכים לתנאיו לתת לו מחצית הדירה. (ב) הבעל לא פנה עד

היום לביה"ד בבקשה לשלו"ב ונזכר בכך רק מאחר ונפרד מחברתו לפני כשבעה חודשים. (ג) התביעה היחידה שהגיש הבעל היא לפירוק השיתוף בדירה, וכנראה הוא רוצה מחצית הבית ולא שלום בית. (ד) הבעל לא הוכיח טענתו שפנה למשפחת האשה בבקשה שיעשו שלו"ב.

(ה) בדיון האחרון שהתקיים בביה"ד בפברואר 2008 טען ב"כ הבעל שהוא מבקש סידור גט מידית.

ביה"ד מסכם וקובע: איזו אשה תרצה בשלו"ב עם בעל שעוזב את אשת נעוריו עם שלושה ילדים קטנים במשך למעלה מארבע וחצי שנים בלי מזונות, לטובת אשה זרה וכל חטאה הוא בגלל שהבעל צריך למלא את תאווותיו. ביה"ד קובע שעל הבעל חל דין מורד ודין רועה זנות.

טענתו של הבעל כי האשה סבלה מדיכאון לידה ולכן הלך לנשים אחרות, נדחת על ידי ביה"ד. טענת הבעל לא הוכחה על ידו ונסתרת מהעובדות שהובאו בפני ביה"ד. ביה"ד עורך השוואה בין הדין החל כאשר הבעל חולה או קשה לו לקיים עונתו שחייב בה לבין הדין החל על האשה. מכוח ההשוואה קובע ביה"ד שגם בעל שאשתו חלתה או תשש כוחה צריך להמתין לכל הפחות ששה חודשים על מנת שתבריא. כן

קובע ביה"ד שהחייב על האשה הוא לפי כוחה. בענייננו לא רק שהבעל לא המיין ששה חודשים, אלא שהוא המשיך לקיים עם האשה חיי אישות, אמנם לא בתדירות שהבעל רצה, בשל כך שתשש כוחה של האשה מחמת הלידה היה צריך הבעל לחכות ולא ללכת לרעות בשדות זרים.

הבעל גם לא זן את ילדיו למעלה מארבע שנים. האשה שחששה שהבעל ייקח את דירת המגורים חששה להגיש תביעת מזונות.

הבעל נטש את ילדיו לא רק כלכלית ופיזית אלא גם רגשית, כפי שנלמד, בין היתר, מתסקיר הסעד שהוגש בעניין.

ביה"ד מסכם וקובע: מדובר בבעל שמרד באשתו ונטש את אשתו ואת ילדיו לטובת נשים זרות וחי עם אחת מהן למעלה מארבע וחצי שנים ונתקיים בו "רועה זנות יאבד הון" שאבד גם הונו וגם אונו, וגם מנע מבניו את מזונותיהם (גמרא, כתובות דף מ"ט; שולחן ערוך סי' עא' סע' א').

ביה"ד אינו דן בצורך לחייב ולכפות על הבעל גט, שכן הבעל עצמו מעוניין בגט.

יחד עם זאת, לנוכח העובדה שהאשה היא שדורשת להתגרש באשמת הבעל, מתקיים דיון ביכולת לחייב את הבעל בתשלום כתובה ותוספת כתובה.

ביה"ד קובע שאם הגירושין הם בגלל אי מילוי התחייבות שהתחייב עליה הבעל במפורש בשטר הכתובה, הרי שגם אם הגירושין הם על פי רצון האשה, חייב הבעל גם בתשלום תוספת הכתובה.

ביה"ד דן בתביעת הפיצויים שהגישה האשה בגין הרס המשפחה על ידי הבעל. ביה"ד דן בסוגיה זו ביחד עם דיון בסוגיית הכתובה ותוספת הכתובה בהם התחייב הבעל בסכום של מליון ש"ח. הוא קובע כי מגיעים לאשה גם פיצויים בעקבות הרס המשפחה ע"י הבעל, תוך שהוא מסתמך על פס"ד שפורסם בפד"ר א' עמוד 137.

ביה"ד מתייחס לסוגיית הרכוש, לנוכח הנפקות שיש לכך לעניין התחייבות הבעל בכתובה בסכום גבוה. בית הצדדים רשום ע"ש האשה בלבד עוד קודם שנישאו הצדדים. הדיון בעניין הבית מתקיים בביה"מ"ש, אך עוד לפני שהגיש הבעל תביעתו לביה"מ"ש נטענו טענות בעניין בביה"ד. במסגרת זו הודה הבעל שהבית נרכש ע"י האשה מספר שנים לפני הנישואין, אלא שלטענתו הביא

כספים ונתן לאשה וכן נעשה הסכם ממון אשר מקנה לו מחצית מהבית. כן טען שהשקיע כספים בבית. האשה טענה שהסכם הממון נעשה באונס גמור.

האשה הסכימה, כי במסגרת הסכם גיי רושין כולל, אם יגיעו להסכמות בעניין מזונות הקטינים ובעניין הבית, תשקול ויתור על הכתובה.

ביה"ד דן בטענות הסוברים כי אין חיוב חל על כתובה מוגזמת, תוך הפניה לפס"ד של הרב דיכובסקי בביה"ד הגדול.

ביה"ד קובע שבנסיבות דנן לא ניתן לומר שהכתובה מוגזמת, בשל הנימוקים הבאים:

חתן יכול להתחייב בכל סכום שהוא רוצה (תוספות כתובות דף נ"ד עמוד ב').

גם לטענת הבעל היה לו סכום לכל הפחות בשווי מחצית הבית, כך שודאי היה יכול להתחייב לסכום זה.

כולם מודים שהאשה רכשה את הבית קודם לנישואין והוא נרשם על שמה ועל כן יש לחייב את הבעל בכתובה, כדי שהאשה לא תקופח ביום פקודה.

האשה אינה תובעת שום זכויות או רכוש הרשום ע"ש הבעל, אלא רק שלא ינשל אותה מרכושה הרשום על שמה ומוכנה לשלם לו מה שהשקיע בדירה אם יוכיח שאכן השקיע.

לכן, ביה"ד קובע שהכתובה אינה מוגזמת.

אולם, מאחר והאשה הסכימה שבמסגרת הסכם כולל בו יותר הבעל על תביעתו למחצית הבית, תסכים לוותר על הכתובה, ביה"ד פוסק, כדלקמן:

"ששווי הכתובה יהיה שווה לערך כל סכום שהאשה תחויב במסגרת הדיון על הרכוש, דהיינו דירת המגורים הרשומה על שם האשה ובחלק שיזכה בו הבעל במסגרת פסה"ד על הדירה, כנגדו יחוייב הבעל באותו שווי בחיוב כתובתה, ובלבד שלא יעלה סכום זה על ערך הכתובה. ובנוסף ישלם הבעל לאשה סכום של 52,000 ש"ח כפיצוי על הרס המשפחה ועגמת הנפש של ארבע שנים שמרד באשתו והשאיר אותה אלמנה בחיי בעלה, כי לא יתכן שאחרי שאשה נישאת ומקיימת את כל התחייבותה ומולידה ילדים ומגדלת אותם בעמל רב ועובדת שנים רבות במשק בית, מחוץ לביתה ובעודה בונה את ביתה יתן הצד שכנגד עינו באחרת ויזנח את בניו ואשת נעוריו, וזאת רק בכדי לתת מרגוע ליצרו

כפי שאמר בפני ביה"ד 'פשוט הייתי הולך לנשים אחרות כאשר יצרי גבר עלי...!'

בפס"ד זה נמחקת השקעתו של הבעל בדירה במסגרת חיובו של הבעל בכתובתה ובתוספתה.

וראו היה לחייבו יותר אילו ביה"ד היה יודע שיש בידו. ולענ"ד אם אין בידי אחי היושבים על מדין להעמיד כל הדת על תילה, מ"מ בכה"ג שיש בידינו הכח ההלכתי וגם החוקי להעמיד ולא במעט שבתי ישראל ישארו בבנינם שעליהם הסכימה תורה שימחק שמו של הקב"ה, ובלבד שלא יהרס בית בישראל, ועשיית צדק אמתי ולא יהיו בנות ישראל הכ"שרות כאסקופה הנדרסת, ראוי לחייב פיצויים כדת וכדין."

בית הדין הגדול: נפסק:

הופיעו בפנינו בני הזוג בערעור הבעל על פסק דינו של ביה"ד האזורי מיום כ"ח באלול תשס"ח 28.9.08 בו נקבע בפסק דין ארוך, מפורט ומנומק שכל טענת הבעל לשלום אין בה ממש ואילו הבעל היה מכבד עצמו לא היה מעלה טענה זו על שפתיו.

לענין תביעת האשה לחייב הבעל בגט חייב ביה"ד את הבעל ליתן גט לאשר תו מדין מורד ומדין רועה זונות. כמו"כ דחה ביה"ד את כל טענות הבעל לענין מחלתה של אשתו.

לענין תביעת האשה לקבל את כתובתה פסק ביה"ד שהבעל חייב ליתן לאשה את כתובתה כולל התוספת.

ביה"ד דחה את טענת ב"כ הבעל שיש ליתן לכתובה דין כתובה מוגזמת וכן טען שפסק דינו של ביה"ד הגדול מיום י"ט באלול תשס"ז שניתן ע"י כבוד הגאון הרב ש. דיכובסקי שליט"א שדן בהגדרות של כתובה מוגזמת שאין לה תוקף איננו יכול להיות בסיס לטענת ב"כ הבעל שהכתובה מוגזמת.

ביה"ד האזורי קבל תביעת האשה לחייב הבעל בפיצויים על הנזקים החמורים שגרם לה הבעל עקב נטישת האשה והילדים בעבור אשה זרה.

לאחר שמיעת הערעור ותשובת האשה לא מצאנו בטענות ב"כ הבעל כל טיעון שיש בו לשנות את פסיקת ביה"ד. יצויין, כי מקובלים עלינו הנימוקים המפורטים שניתנו ע"י ביה"ד האזורי.

טענתו של ב"כ הבעל שמרשו עדיין מבקש שלו"ב בכל לב יש לדחותה מכל וכל.

צדק ביה"ד שאין כל ממש בטענתו ואנו נוסיף שיש כאן מידה של עזות מצח לבקש שלו"ב כיום, לאחר שבמ"שך כחמש שנים נטש את אשתו וילדיו ורעה בשדות זרים וקשר קשר עם נשים רבות ועם אחת מהן באופן גלוי לתקור פה ארוכה וכפי שהתברר לנו שגם כיום ישנה בת זוג זרה שהוא חי עמה.

כל העילות שהעלה ביה"ד האזורי קיימות כלפיו בחיוב הגירושין. כמו"כ זכאית האשה לקבל עם גירושה את מלוא כתובתה וכן לפצותה על הנזקים והסבל שגרם לה.

אין לקבל טענת ב"כ הבעל ששני הדיינים החתומים על פסה"ד לא היו נוכחים בהרבה מן הדייונים שהתקיימו. כפי הנראה שדיינים אלו צירפו את חתימתם לאחר שמתוך עיון בפרוטוקולים של ביה"ד בדייונים הקודמים נמצאו הודאות ברורות של הבעל בכל הנוגע להגדרת שביה"ד הגדירו כרועה זונות.

מעיון בפרוטוקולים של הדייונים הקודמים עולה שמבחינה הלכתית, לא היה כל צורך לשמוע מחדש טענות בני הזוג והראיות שהוצגו בפני ביה"ד.

בנוסף לאמור הבעל וב"כ לא העלו כלל טענה זו כאשר הצטרפו שני הדיינים החדשים לדייונים שבין בני הזוג. החדשים לדייונים, הערעור נדחה. אין צו להוצאות.

תיק מס' 1-64-023980477
באזורי: ניתן ביום כ"ח באלול תשס"ח (28.9.08)
בגדול: ניתן ביום ו' ניסן תשס"ט (31.3.09)
הופיעו: עו"ד נורית פיש ועו"ד זיו להב (לאשה) עו"ד שמעון אשואל (לגבר)

הערה: לפסק דינו של הרב דיכובסקי הנזכר כאן ראו: 'הדין והדיין' 17, עמ' 10.

פסק דין זה רלוונטי גם למדור סדרי דין

8. חיוב תשלום הכתובה ותוספת הכתובה במקרה בו האשה מסכימה ורוצה בגירושין רק בשל העובדה שהבעל יזם אותם; השפעת בקשתו של הבעל לבחינת שלו"ב על החיוב הנ"ל.

בית הדין הרבני האזורי טבריה:

הרב אוריאל לביא - אב"ד
הרב חיים בזק - דיין
הרב יעקב אריאל - דיין

העובדות:

בין הבעל והאשה חל סכסוך. ביה"ד ניהל מספר דיונים על תביעת הבעל לגירושין והחזקת ילדים ובתביעת האשה למזון נות. במהלך הדיונים הבעל האשים את האשה בהתנהגות בעייתית ובעזיבת הבית ומנגד היא האשימה אותו בפגעי עה בה ובסילוקה מהבית. ביה"ד הפנה את הצדדים לייעוץ כדי לבחון סיכויים לשלו"ב, אך האשה הודיעה שהיא רוצה בגירושין.

בדיון נוסף חזר הבעל על תביעתו לה- תגרש וטען שעד לאחרונה צידד דווקא בשלו"ב וחזר בו בשל סירוב האשה. האשה הודיעה כי תסכים להתגרש בכ- פוף לקבלת הכתובה. כעת חיים הצדדים בנפרד והדבר המונע מהם להגיע להסכם גירושין הוא שאלת חיוב הכתובה. פסה"ד שלפנינו דן בשא- לה זו.

נפסק:

דעת הרוב:

יש לסדר גט בלא הסכם ובלא ויתור של האשה על הכתובה ותוספת הכתובה, אך הבעל אינו נפטר מחיוב זה. זאת משום שהבעל הוא יוזם הפירוד והגירושין. נכון שגם האשה אינה מעוניינת בשלו"ב, אך זאת רק בשל היחס השלילי של בעלה כלפיה. אמנם הבעל העלה את אפשרות שלום הבית, אולם ספק אם מדובר בהצעה כנה. מכל מקום, הוא מעולם לא ביטל את תביעתו לגירושין ויש להסיק שהוא היוזם שלהם. רק אם הבעל היה חוזר בו מתביעתו ומהאשמותיו בכנות ומפייס את אשתו, ואילו היא הייתה מסרבת לשלו"ב, היה מקום לקבוע כי היא אשמה בגירושין ולכן תפסיד כתובתה, אך לא זה המצב כאן. על הבעל להעביר את שטר הכתובה המצוי בידיו, לטענת האשה, לביה"ד.

דעת המיעוט:

הבעל חייב רק בתשלום עיקר הכתובה ופטור מתשלום התוספת. זאת משום שהרצון לגירושין הוא הדדי. האשה לא הציגה טענה המחייבת את הבעל במלוא הכתובה והבעל לא הציג טענה הפוטרת אותו מכולה. לא ניתן לומר שרצון האשה בגירושין נובע רק מתביעתו של הבעל. היא לא אפשרה לו לפייסה, וברור שתביעתה נובעת מסיבות אחרות שאינן מביאות לכשעצמן לידי חיוב הבעל בגט. במקרה זה יש לפסוק לפי דברי רבינו

ירוחם (הובאו בפד"ר ח 324) שהצדדים יתגרשו והבעל לא יחויב בתשלום תו- ספת הכתובה.

נימוקי דעת הרוב:

יש לבחון את משמעות הסכמת האשה להתגרש במקום בו יוזם הפירוד הוא הבעל. גם אם האשה מפסידה מזונות במקרה זה, אין זה אומר שהיא מפסידה את הכתובה והתוספת.

אמנם, בפד"ר ח 322 הגיעו למסקנה שונה במקרה דומה לשלנו. הרב אלישיב שם הסתמך על דברי רבינו ירוחם כדי לקבוע כי במקרה של בני זוג המורדים זה על זה מפסידה האשה את תוספת הכתובה, אולם עיון בדברים מעלה סי- מני שאלה קשים. למעשה, לא ניתן לה- פסיד את האשה על סמך אומדנא לפיה גם אם הבעל היה חוזר בו ממרידתו היא לא הייתה חוזרת אליו. לאומדנא כזו אין יסוד בהלכה ולכן לא ניתן להסת- מך עליה במקרה דנן. באופן פשוט ברור שכאן הבעל אחראי לפירוק הנישואין.

גם אין לדון את האשה כמורדת אך ורק מכח אמירה גרידא וללא מרידה מע- שית. מהראשונים עולה כי אין משמעות להכרזה של אשה נידה כי היא מורדת בבעלה משום שממילא אין לכך הש- לכות מעשיות כרגע. גם במקרה דנן, ממילא אין לאשה אפשרות לחזור לבעל ולכן אמירתה אודות רצונה להתגרש אינה הופכת אותה למורדת.

על כן לא ניתן להפסיד כתובה אלא לאשה המתחילה את המרידה ולא באשה שרק מגיבה באמירה בעלמא להתנהלות הבעל. "בלשון אחרת יש להגדיר, כל עוד הבעל יוזם את הפירוד ומביא לפירוק הנישואין ולגירושין, יש לחייבו בתשלום הכתובה ותוספת הכ- תובה, ופירוק הנישואין מתייחס אליו, גם אם בסופו של דבר, האשה החליטה לבקש להתגרש, לאחר שנוכחה לראות שבעלה אינו מוכן לשוב אליה".

אמנם יש מקרים בהם האשה יוזמת את הגירושין ובכל זאת תהיה זכאית למלוא הכתובה. אלה העילות בהן נאמר 'יוציא ויתן כתובה'. במקרים אלה הבעל במ- עשיו הביא לגירושין, וכפי שכתב ר"ע איגר בתשובתו (שו"ת רבי עקיבא איגר החדשות סימן נא): "כיון דידוע לו דני- שאת רק ע"ד אישות הוי כנתחייב לנהוג לה אישות ובאם לאו ראוי לה להיות נפקעת ממנו, א"כ משום הכי לא מקרי נפקעת עצמה לומר לגביה אדעתא למ-

שקל ולמיפק, דכל שא"א לו לנהוג לה אישות כראוי ראוי לה להפקיע עצמה ממנו". גם במקרה דנן, הבעל הוא זה שהחל בפירוד וראוי לה להפקיע עצמה ממנו ואין היא נחשבת כמי שגרמה לגי- רושין.

הדיינים מנהלים דיון ארוך בתשובתו של הרב יוסף בן חיים משה הלוי נזיר שהיה אב"ד במצרים (ספר מטה יוסף ח"ב אה"ע סי' ה). מתשובה זו עולה כי במקרה בו הבעל תובע גירושין ואח"כ גם אשתו תובעת גירושין מפאת תביע- תו של הבעל ומחמת יחסו השלילי, הרי שהגירושין נתפסים כיוזמתו והיא אינה מפסידה כתובתה. ועוד, גם אם הבעל חזר בו מתביעתו בודקים עד כמה הוא באמת מעוניין בשלו"ב כנה. אם מסתבר שלא חזר בו מיחסו הרע כלפי אשתו - הרי שתביעת הגירושין של האשה נתפסת עדיין כמוצדקת והיא זכאית לכתובתה.

במקרה דנן, לא רק שהבעל יזם את הגירושין, הוא גם לא עשה שום צעד משמעותי כדי להוכיח את כנות רצונו בשלו"ב.

ביה"ד עורך גם דיון בתשובת התשב"ץ ח"ב סי' רצ"ב. מתשובה זו עולה כי ישנה תקנה לפיה האשה אינה זכאית לתוספת כתובה "אם היו הגירושין ברצונה כמו ברצונו שהיא תובעת הגט", אך בלא תקנה זו - שאינה נוהגת כיום - ומעי- קר הדין "אם כתב תוספת מעצמו, והיו הגירושין ברצון שניהן, גובה הכל".

העולה מן הדברים:

א. האשה זכאית למלוא הכתובה, כל עוד אין עילה שיש בה כדי להפסידה זכות זו.

ב. מורדת מפסידה כתובה ותוספת. אם האשה מרדה ותבעה להתגרש ועקב כך נאלץ הבעל לתת גט, היא אינה מקבלת תוספת כתובה גם אם לא התקיים סדר ההכרזות של מורדת.

ג. אם האשה אינה מורדת ורק תובעת גט והבעל הסכים - אין מקום להפסידה כתובה ותוספת. הגירושין אינם נחשבים כאן תוצאה של מרידה.

ד. אם הבעל תבע את הגירושין וגרם לפירוד, אף לפני פסיקה לחיובו הגט זכאית האשה לכתובה ותוספת.

ה. במקרה דנן הסכמת האשה להתגרש באה כתגובה ליוזמת הגירושין של הבעל שמרד באשתו והביא לפירוד. בהסכמה כזו אין משום מרידה והיא זכאית לכ- תובה ולתוספת. קביעה זו נכונה גם

במקרה בו מכריזה האשה שלא תחזור אליו גם אם יבטל את תביעת הגירושין, כל עוד נראה שהבעל אינו באמת מעוניין בשלוב"ב. אך אם ביה"ד נוכח שהבעל חזר בו ממעשיו והוא מעוניין באמת ובתמים בשלוב"ב ולמרות זאת האשה דורשת גט, היא אכן תפסיד את תוספת הכתובה.

ביה"ד בוחן את השלכת דיונו על חיוב הבעל במזונות במקרה זה. לכאורה היה מקום לחייב בהם, אולם יש להבחין בין כתובה ומזונות. בתי הדין בעבר כבר קבעו, לאור האמור ברמ"א לאה"ע ע' י"ב ("אין האיש חייב במזונות אשתו אלא כשהיא עמו"), שבמקרים של מני"ע הדין לחיים משותפים, לרבות מקרה כדוגמת זה שלנו בו הבעל אינו רוצה באשתו וכתוצאה מכך היא אינה רוצה בו, אין הבעל חייב במזונות.

מסקנות: א. במידה ויסודר גט ללא ויתור של האשה על כתובתה, היא תהיה זכאית לגבות את מלוא כתובתה לאחר מכן.

ב. אם ביה"ד יווכח כי רצונו של הבעל בשלוב"ב הוא כן ואמיתי ובכ"ז האשה מסרבת, תישלל זכאותה לכתובה בכפוף לגדרים של אה"ע ע"ז ב'. "ואם תתבע את הגירושין ועקב כך יתגרשו, האשה תפסיד תוספת כתובה גם בלא הסדר הקבוע במורדת".

נימוקי דעת המיעוט:

מקור מרכזי לדיון הוא אכן דברי רבינו ירוחם הנידונים בפד"ר ח' 323 (משרים נתיב כ"ב ה"ח): "וכ' מורי הראב"א כי נראה לו שאשה שאמרה לא בעינא ליה יתן לי גט וכתובה, והוא אומר אנא נמי לא בעינא לה אבל איני רוצה ליתן גט, מסתברא דאין דנין אותה כמורדת להפ' סידה כלום מעיקר כתובה ונדוניא. ומיהו משהינן לה תריסר ירחי אגיטא דילמא הדרי בהו ולאחר שנה כופין אותו לגרש והפסידה תוספת וכל מאי דיהיב לה מדיליה דאדעתא למישקל ולמיפק לא יהיב לה". הדין מאריך בבירור דברים אלה ובבירור הדיון בהם בביה"ד הגדול שם שהעלה את הקושי: "ולפי האמור, לכאורה הדברים תמוהים, כשאשה היא המורדת בבעלה אינה מפסדת תוספת כתובה כל עוד ולא הכריזו עליה, ואם גם הוא מורד בה, אז מפסידה לאלתר את תוספת הכתובה, ומשום דאדעתא למישקל ולמיפק לא יהיב לה, וכלפי לייא?".

לאחר שהוא בוחן את התשובות שמציע שם ביה"ד הגדול הוא עובר לבירור מקורות נוספים. מהר"ח והר"ף ביבמות סה ע"ב עולה (וכך נפסק בשו"ע קנ"ד ו') שגם במקרה בו כופים את הבעל לגרש - מחמת טענת האשה לעקריותו ('אינו יורה כחץ') - מחייבים אותו רק בתשלום עיקר הכתובה. מדבריהם עולה שהבעל המתחייב בתוספת הכתובה עושה זאת רק על דעת שיגרש מרצונו. במקרה בו האשה טוענת אף יותר מזה: הבעל אינו מסוגל כלל לקיים חיי אישות ('אין לו גבורת אנשים'), הרי שפוטרים אותו אף מעיקר הכתובה (שו"ע קנ"ד ז'). ההבדל נובע מכך שבמקרה זה אמנם מחייבים את הבעל לגרש, אולם אם הוא מכחיש את טענתה של האשה לא נוציא ממנו ממון כלל, בעוד שבמקרה הראשון אין הוא יכול להכחיש את טענת האשה משום שהגבר אינו יכול לדעת אם הוא 'יורה כחץ'. ומה הדין במקרה בו גם במקרה השני מודה הבעל לטענת האשה? גם כאן יהיה חייב הבעל רק בעיקר הכתובה. אולם בסיבה לכך נחל"קו ראשונים. הרא"ש והרשב"א טוענים כי גם כאן חל הנימוק לפיו לא התחייב בתוספת כתובה במקום בו יכפו אותו לגרש. הריצב"א טוען שהנימוק שונה: מכיון שהבעל אינו יכול לקיים חיי אישות, הרי שהאשה נחשבת כמי שנכנסה לחופה ולא נבעלה. במקרה זה אין מחייבים אותו בתוספת בשל ספק שלא נפשט בגמרא. אך לא ניתן לדעתו לקבל את הנימוק של הרא"ש והרשב"א שהרי הוא מודע למצבו וזכותה של אשתו להתגרש ממנו, וכפי שהסביר ר"ע איגר המובא בדעת הרוב. במקרה זה מדובר באי מילוי חובה יסודית של הנישואין ולכן הכפייה לגרש.

לאור זאת, קבע הרב גולדשמידט (פד"ר א' 217) כי במקרה בו בעל אינו מסוגל לפרנס את אשתו וכופים אותו להוציאה, חיוב תוספת הכתובה יהיה תלוי במחלוקת הראשונים. לדעת הריצב"א יש לחייבו מכיון שהוא מודע לכך שמזונות הם תנאי יסודי במערכת הנישואין ולכן אינו יכול לטעון "אדעתא למישקל ולמיפק לא התחייבתי", ואילו לדעת הרא"ש והרשב"א יש לפטר מכיון שהוא נכפה לגרש "מחמתה" ולא מרצונו. הרב גולדשמידט מוסיף שלכל השיטות אם כפיית הבעל לגרש נובעת ממעשים שעשה מרצונו, עליו לשלם גם את התוספת. ודאי שאם לא

היה צורך לכפותו והוא גרש מרצונו לא יוכל לטעון "אדעתא למישקל ולמיפק לא הוספתי", וכפי שהשו"ע כותב בס' קנ"ד סע' ז'.

עם זאת, יש להבחין בין אשה הבאה מחמת טענה לגבי עקריות או חוסר יכולת לקיום חיי אישות ובין אשה מורדת. במקרה הראשון האשה ממלאת את כל חיוביה כלפי בעלה, אלא שתובעת גט. משום כך, אם גרש מרצונו חייב בכל הכתובה. רק אם כופים אותו יוכל לומר שעל דעת כך לא התחייב בתוספת. אולם מורדת אינה ממלאת את חיוביה כלפיו ולכן אלו גירושין בכפייה גם אם יגרש 'מרצונו', שהרי הם נכפו עליו בשל התנהגות האשה. התנהגותה זו גרמה למרידתו וממילא לכפיית הגט ולכן אין לחייבו בתוספת. במקרה זה אכן ראוי לומר "אדעתא למישקל ולמיפק לא התחייבתי". זוהי התשובה לתמיהת ביה"ד הגדול על דברי רבינו ירוחם.

על כן (ובהסתמך על ניתוח מפורט של תשובת הרשב"א, ס' אלף רל"ה), יש לומר כי במקרה בו תביעת הגירושין של הבעל אינה נובעת ממרידת האשה אלא מסיבות אחרות, גם אם האשה מודיעה שהיא לא מעוניינת בו, הכתובה תשולם במלואה. מאידך, אם הבעל מנסה לחזור לשלוב"ב ורק בשל התנגדות האשה הוא תובע גירושין, גם אם לא יפתח כנגדה בהליכי הכרזת מורדת יהיה פטור מתשלום התוספת.

במקרה דנן הבעל הגיש תביעת גירושין שיון המבוססת על התנהגות האשה, אך ביקש בהמשך לבחון אפשרות לשלוב"ב בשני מקרים. בשניהם הניסיון נכשל בשל סירוב האשה. רק בעטיו המשיך הבעל בהליכי הגירושין ולכן ניתן לומר שהגירושין נובעים ממרידתה והיא מפסידה את התוספת.

תיק מס' 032372187-21-1
ניתן ביום ג' טבת תשס"ו (03.1.06)
הופיעו: עו"ד שימחי ווכניס (לאשה)
עו"ד שושנה גלס (לבעל)

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן THE RUTH AND EMANUEL RACKMAN CENTER FOR THE ADVANCEMENT OF THE STATUS OF WOMEN

המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן בפקולטה למשפטים שבאוניברסיטת בר-אילן הוקם מתוך רצון להשפיע על מעמד האשה בחברה הישראלית באמצעות קידום ידע ומחקר ודרך פעילות מעשית וישומית.

פעולות המרכז:

המרכז עורך ומפרסם מחקרים וניירות עמדה בנושאים הנוגעים לנשים בישראל ומעמדן, מפרסם פסקי דין רבניים, ועוסק במעקב חקיקה שוטף ובייזום וקידום חקיקה בענייני נשים. המרכז גם מממן תוכניות לימודים שונות באוניברסיטה הקשורות לנושאי נשים ולקידומן.

כמו כן אוסף המרכז ומעבד מידע ונתונים מכל תחומי החיים של נשים בישראל, עורך כנסים בתחום דיני המשפחה וביניהם הכנס השנתי לענייני נשים, משפחה ומשפט בישראל, ומקיים פרויקט העצמה לנשים בעלות עסקים קטנים פעילים.

המרכז תומך ושותף פעיל במאבק למען העגונות ומסורבות הגט בין היתר באמצעות פעילות ב"עיקר" – הקואליציה הבינלאומית לזכויות העגונה ומסורבת הגט.

במסגרת מעורבותו בחברה הישראלית ותרומתו לה מממן המרכז את ייצוג המשפטי של נשים בבית הדין הרבני ובבית המשפט לענייני משפחה. הסיוע המשפטי מתבצע במסגרת קורס קליני לסיוע משפטי בפקולטה למשפטים, הכולל לימוד תיאורטי ועבודה מעשית בליווי התיקים המשפטיים.

כתובת המרכז: המרכז לקידום מעמד האשה ע"ש רות ועמנואל רקמן
הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן רמת-גן 52900
טל: 03-5318895 פקס: 03-7360499
E-mail: rackman.center@mail.biu.ac.il
www.law.biu.ac.il/rackman

יד לאישה

יד לאישה
ע"ש מקס מוריסון
בחסות מוסדות
אור תורה סטון
Ohr Torah Stone

ארגון יד לאישה הוקם במטרה לסייע בפתרון בעיית העגונות ומסורבות הגט בישראל. הארגון פועל בדרכים משפטיות ועוזר לנשים המבקשות להתגרש מבעליהן בבית הדין הרבני. בארגון עובדות טוענות בית דין מוסמכות ע"י משרד הדתות להופיע בבית הדין הרבני, אשר תפקידן לייעץ לאשה וליידע אותה על זכויותיה, לייצגה בבית הדין הרבני, לתמוך בה וללוותה במערכת הבירוקרטית עד למתן הגט. הארגון מעסיק גם עורכות דין המגישות תביעות תקדימיות בתחום מסורבות הגט והעגונות, כולל תביעות נזיקין נגד הבעל הסרבן והמסייעים לו.

בנוסף ניתן ייעוץ משפטי חנם בתחום דיני המשפחה לכל פונה נזקקת. הסיוע המשפטי בבית הדין ובבית המשפט ניתן בתשלום סימלי. בנוסף לפעולותיו בבית הדין ובבית המשפט, הארגון מעורב במספר פרויקטים מחקריים, חקיקתיים וחברתיים, שמטרתם להביא לפתרון כולל לבעיות העגונות ומסורבות הגט.

סניף תל-אביב: רח' שילה 7 תל-אביב 64688

טל. 03-6951899/902

פקס. 03-6956022

אתר אינטרנט: www.legalaid.org.il

כתובת אי-מייל: legalaid@ohrtorahstone.org.il

מס' חינוך בכל הארץ: טל. 1-800-200-380

סניף ירושלים: רח' פייר קניג 33, תלפיות, ירושלים

טל. 02-6710876/743

פקס. 02-6728901